

Årsplan

2017 - 2018

Toppenhaug barnehage

Bærumsbarnehagen

Innhold

Velkommen til Toppenhaug barnehage	2
Bærumsbarnehagen.....	2
Lekens betydning for barns utvikling	3
Arbeid mot mobbing	4
Realfag – undring og glede knyttet til matematikk og naturfag	5
Barnehagens pedagogiske innhold.....	6
Omsorg.....	6
Læring	7
Barnas medvirkning	8
Det psykososiale miljøet.....	9
Språk	10
Likestilling og likeverd	10
Fagområdene.....	11
.....	13
Barnehagens årshjul	14
Eksempel på hvordan årshjulet brukes	15
Kulturarena	16
Overganger	17
Samarbeid med barnas hjem	17
Dokumentasjon og vurdering	18
Plan for kompetanseutvikling	20

Kort leseanvisning:

Alt som står i kursiv etter overskrifter er felles for bærumsbarnehagene.

Alt med denne skriften er vårt.

Ny Rammeplan

Fra 1. august 2017 vil ny rammeplan tre i kraft. Fra 1. august 2017 vil ny rammeplan tre i kraft. Vi har i denne årsplanen startet implementeringsarbeidet.

Personalet i Toppenhaug barnehage ble veldig begeistret da de første gang leste den nye «Rammeplan for barnehagen»

Det kan derfor være vår (personalets) entusiasme har tatt litt overhånd, for vi vet av erfaring at det tar mange år før vi ser at rammeplanens innhold har blitt gjort om til praktisk handling.

Årets årsplan vil derfor være et «levende» dokument som stadig vil være i endring.

Velkommen til Toppenhaug barnehage

Toppenhaug barnehage er en kommunal institusjon som eies av Bærum kommune.

Barnehagen består av to hus: hus Nedre og hus Øvre. Husene har tilnærmet samme nærmiljø med kort vei til skog og mark og Bærums Verk senter. Barnehagen har også tilgang til et lite hus som kan brukes til ulike grupper.

Driften av kommunale barnehager sikres gjennom Lov om barnehager (2005), Rammeplan for barnehagen (2017), Meld.st.19 (Tid for lek og læring), Kommunal plan for kvalitetssikring (Kvalitetsplan 1 2015-2018), Bærum kommunes vedtekter og retningslinjer, Barnehagemeldingen fra Bærum kommune (2015) og barnehagens interne årsplan.

Barnehagen er plassert under Kunnskapsdepartementet det betyr at barnehagen betraktes som en viktig del av den livslange læringsprosessen og det første steget i utdanningssystemet.

Vi er opptatt av læring og fornying, for oss betyr det at vi holder oss oppdatert på ny kunnskap og forskning på barnehagefeltet. Toppenhaug barnehage er en øvingsbarnehage for Høgskolen i Oslo og Akershus, vi tar imot studenter i praksis på barnehagelærer studiet. Det hender også at vi har personer som er på arbeidstrening. Ordningen er ment som hjelp til de som trenger det, men det er også en berikelse for barnehagen. Skulle det vise seg at utplasseringen ikke fungerer for barna, vil den avvikles.

Bærumsbarnehagen

[Barnehagemelding 2015-2025](#) skal bidra til at det blir et likeverdige og enhetlige barnehagetilbud i alle Bærums barnehager, for alle barn og foreldre.

Tidlig innsats, mestringsperspektivet og samarbeid og samhandling skal vektlegges i Bærumsbarnehagen. Barnehagen skal ses på som første trinn i utdanningsløpet, og lek, språk og god helse er spesielle faglige satsingsområder.

Det utarbeides sentrale [kvalitetsplaner](#) for arbeidet i barnehagene.

I den første tre-årsperioden, 2015 – 2018, skal kvalitetsutvikling i det pedagogiske arbeidet foregå hovedsakelig innenfor områdene:

- Lekens betydning for barns utvikling
- Arbeid mot mobbing
- Real FAG – undring og glede knyttet til matematikk og naturfag

I tillegg vil andre områder, som barn fra språklige minoriteter, foreldresamarbeid, barn med særlige behov, kosthold og fysisk aktivitet ha fokus. [Overgangen mellom barnehage og skole](#) er også et område det skal arbeides med.

I Toppenhaug barnehage arbeider vi hver dag med å leve opp til Bærum kommune sin visjon «**Sammen skaper vi fremtiden**» og kommunens verdier, **Åpenhet, Respekt og Mot**. Disse verdiene skal følge oss i møte med barn, foreldre og med hverandre. Det skal være «stort å være liten» på Toppenhaug.

Barnehagekontoret har en visjon for arbeid med kvalitet i barnehagene:

«Sats tidlig – land trygt».

Åpenhet

Betyr for oss:

Å være lyttende og åpne i forhold til andres (barn og voksne) meninger og synspunkter.

Å være ærlig og tydelig rundt barnets utvikling.

Respekt

Betyr for oss:

Å anerkjenne/godta barn og voksne for den de er.

Respektere at mennesker har ulike forutsetninger og behov, og trenger ulike rammer og støtte.

Vi er lojale mot felles beslutninger.

Mot

Betyr for oss:

Å ha mot til å være i en vanskelig samtale når et barn strever av en eller annen årsak.

Å ha mot til å utfordre seg ut av komfortsonen.

Vi har mot til å be om og ta i mot råd og veiledning når vi trenger det.

Lekens betydning for barns utvikling

Vi vil at alle barn skal ha en venn i barnehagen og oppleve glede og mestring ved å leke sammen med andre. Barnehagen skal ha lekemiljøer i barnehagen som gir barn med særskilte utfordringer rom og muligheter for å være den beste versjonen av seg selv i lek og samspill med andre barn.

Ifølge Rammeplan for barnehagen skal leken ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Lek skal være lystbetont, men det er også lærerikt. Barns forståelse av hvordan ting virker starter gjennom leken. Barns forståelse av omverdenen starter også gjennom leken.

Leken er en grunnleggende livs – og læringsform som barn kan uttrykke seg gjennom, og er en viktig del av barnekulturen. Gjennom leken blir alle utviklingsområder stimulert; - sosialt, språklig, emosjonelt, kognitivt og motorisk. Gjennom leken knytter de også vennskapsbånd.

Vi ønsker å gi barna i Toppenhaug barnehage gode lekemiljø både inne og ute ut i fra de rammene vi har. De voksne skal observere, støtte, delta i og berike leken på barnas premisser (jf. Rammeplan for barnehagen) Vi er bevisst på hvordan vi møblerer og tilbyr ulikt materiale for å inspirere til en utviklende lek. Samtidig legger vi vekt på å skape en hverdag der det er rom og tid for lek. Personalet skal være bevisst på og vurdere egen rolle og deltakelse i

barnas lek. De voksne skal også ta initiativ til lek og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken. Det er tegn på både fysisk og mental sunnhet at et barn leker. Det er også et tegn på at noe ikke stemmer dersom en ser at et barn sjelden eller aldri leker.

Arbeid mot mobbing

Vi vil ikke at noen barn skal mobbe eller bli mobbet i barnehagen. Barnehagen har en samfunnsoppgave når det gjelder tidlig forebygging av diskriminering og mobbing.

Barnehagen er en viktig arena for å forebygge krenkende atferd. Toppenhaug barnehage har og jobber fortsatt intensivt med dette temaet. Personalet har de siste årene fått økt kompetanse på dette område og er i gang med å implementere sin kompetanse og verktøy i forhold til å avdekke og håndtere de ulike situasjonene.

Barna formes både gjennom det vi gjør og ikke gjør. Ved å handle, eller unnlate å handle, legitimerer vi barnas handlinger og holdninger til hverandre. Bagatellisering og «å overse/overhøre» kan skape store vansker senere i livet for barna. Både de som krenker, og de som krenkes, må få hjelp til å finne bedre strategier for samspill. Kunnskap om barns lek og tilstedeværelse er nøkkelord for oss som ansatte. Personalet fordeler seg i den selvvalgte leken på de ulike rommene og i utetiden på uteområde slik at de kan være tilgjengelige og støttende i lek og aktiviteter. Å vise empati for andre må stimuleres. Personalet er bevisst dette i de ulike «her og nå» situasjonene og i mer formelle situasjoner.

I arbeidet med å forebygge krenkende ord og handlinger vil foreldresamarbeidet stå sentralt. Aktiv medvirkning og godt samarbeid med foreldrene er avgjørende dersom mobbing oppstår.

Bærum kommune har utarbeidet en Handlingsplan mot mobbing i Bærumsbarnehagene –
PLAN FOR Å SIKRE BARN ET GODT PSYKOSOSIALT MILJØ.

<https://www.baerum.kommune.no/globalassets/tjenester/barnehage/kvalitet-i-barnehagene/plan-for-a-sikre-barna-et-godt-psykososialt-miljo.pdf>

Det er viktig at foreldre og ansatte er bevisst sin oppgave i å være gode rollemodeller for alle barn.

Realfag – undring og glede knyttet til matematikk og naturfag

Vi vil at alle barn skal oppleve undring og glede knyttet til matematikk og naturfag.

Vi er en av flere Bærumsbarnehager og skoler som har deltatt i et realfagsprosjekt som har gått over flere år i regi av utdanningsdirektoratet.

Realfag omfatter lekende og undersøkende arbeid med sammenligning, sortering, orientering, visualisering, former, mønster, tall, telling og måling. (jf. Rammeplan for barnehagen).

Barn gleder seg over å få tenke matematisk. Dette er en egenskap som utvikles allerede fra fødselen av. Barn er tidlig opptatt av tall og telling, de utforsker rom og form, de argumenterer og er på jakt etter sammenhenger. Nyfødte leter etter linjer, grenser og mønster i sort og hvit.

Matematikk er en del av barnas praktiske hverdag. Gjennom dagen og uken må de løse større og mindre matematiske problemer. Hvor mange kopper og tallerkener f.eks. trenger vi for at alle skal få noe å spise av til lunsj? Har vi nok pensler her slik at alle kan male? Eller hvilken stein er størst? Og hvor mange bjørner møtte Gullhår?

For de voksne i barnehagen blir det viktig å bruke matematiske begreper reflektert og aktivt i hverdagen, og styrke barnas nysgjerrighet, matematikkglede og interesse for matematiske sammenhenger med utgangspunkt i barnas uttrykksformer (Jf. Rammeplan for barnehagen)

Gjennom arbeidet med natur, miljø og teknologi skal barnehagen bidra til at barna får kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lærer av naturen og utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen. (Rammeplan for barnehagen).

Bærum kommune har ambisiøse mål om å være en klimaklok kommune. En kommune hvor det er godt å bli født, vokse opp, gå på skole, arbeide og ha en god alderdom.

For å nå de internasjonale og nasjonale klimamålene og styrke arbeidet mot «det grønne skiftet» har Bærum igangsatt et flerårig utviklingsprogram.

Et program som de kommunale barnehagene også blir en del av. Gjennom bl.a. kildesortering og respekt for naturen.

Barnehagens pedagogiske innhold

Barnehagens innhold skal være allsidig og variert, og utformes slik at hvert enkelt barn får opplevelser og erfaringer som støtte for sin utvikling av kunnskaper, ferdigheter og holdninger. Samtidig skal innholdet støtte språklig og sosial kompetanse gjennom felles opplevelser og samvær. Barnehagens oppgaver er beskrevet i [Lov om barnehager](#) og i [Rammeplan for barnehagen](#)

Omsorg

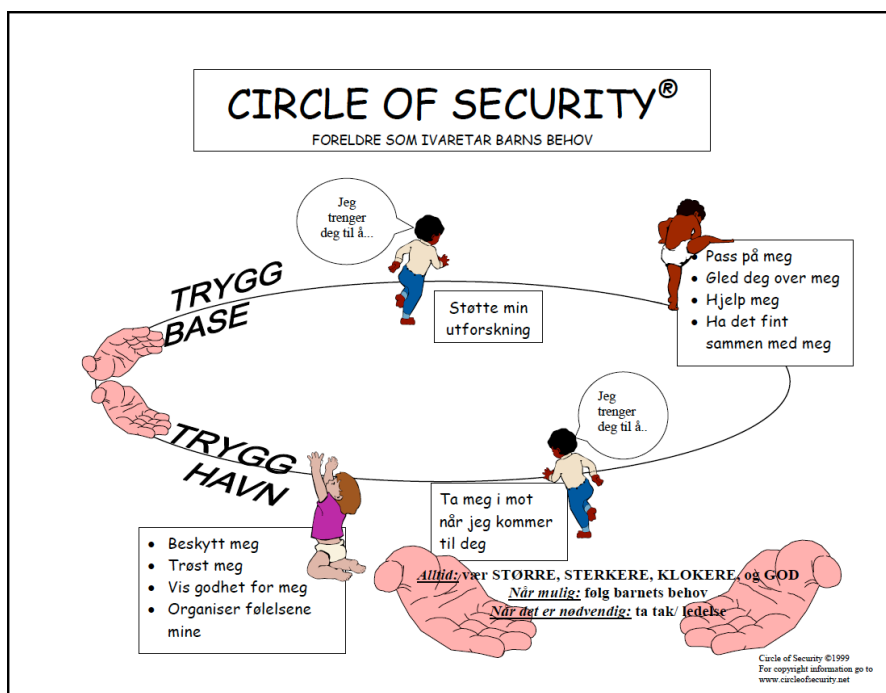
Omsorg er en forutsetning for barns trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet (Jf. Rammeplan for barnehagen)

I følge Rammeplanen skal personalet:

- Ivareta barnas behov for fysisk omsorg, inkludert behov for ro og hvile
- Legge til rette for at barna kan knytte seg til personalet og til hverandre
- Sørge for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen
- Møte alle barn med åpenhet, varme og interesse og vise omsorg for hvert enkelt barn
- Være lydhør for barnas uttrykk og imøtekomme deres behov for omsorg med sensitivitet
- Støtte og oppmuntre barna til å vise omsorg for andre og til selv å kunne ta imot omsorg
- Bidra til at barna kan utvikle tillit til seg selv og andre

Personalet i Toppenhaug barnehage ble våren 2017 skolert i Trygghetssirkelen (Circle of Security (COS)). Denne teorien bygger på hvordan man kan jobbe med tilknytning i barnehagen (og som foreldre). «Å dekke barnas følelsesmessige behov for kontakt med en voksen som alltid er tilstede, er en avgjørende forutsetning for læring. I tillegg til denne kompetansen er lærerens (personalets) empatiske holdninger et avgjørende element i den relasjonsbyggingen som er nødvendig for at barn skal føle seg trygge nok til å utforske og lære.» (jf. «Se barnet innenfra – Hvordan jobbe med tilknytning i barnehagen» Brandzæg, Torsteinson, Øiestad).

Lek

I Toppenhaug barnehage vil vi at alle skal finne en å leke med, og oppleve glede og mestring ved å leke sammen med andre.

I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang (Jf. Rammeplan for barnehagen). Personalet skal utforme det fysiske miljøet slik at alle barn får mulighet til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter, og slik at leker og materiell er tilgjengelig for barna. Barnehagen skal ha lekemiljøer i barnehagen som gir barn med særskilte utfordringer rom og muligheter for å være den beste versjonen av seg selv.

Lek har en egenverdi, og skal ha en fremtredende plass i barnas liv i barnehagen.

Lek er det språket barn behersker best, og fører til vennskap på tvers av alder og språklig og kulturell ulikhet.

Læring

Leken er den viktigste rammen for all læring i barnehagen. Leken er også viktig for utvikling av språk og kommunikasjon. Leken er det «språket» barnet kan best. Og i følge «Rammeplan for barnehagen» skal barnehagen fremme læring.

I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for

deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barns læring er en sammenhengende prosess gjennom hele utdanningsløpet. I barnehagen skal barns lærelyst og læringspotensial møtes og ivaretas i et omsorgs- og læringsmiljø preget av trygghet, inkludering og lek. Kunnskap og kompetanse, ferdigheter og holdninger utvikles i samspill med andre, i sosiale, meningsfulle felleskap hvor barn har mulighet til å uttrykke seg. Gjennom hele dagen vil et nærværende og et bevisst personale være grunnleggende for at barna opplever barnehagen som et godt sted for vennskap, lek og læring. Vi voksne må sørge for at alle finner noen å leke med, og vi må være med i leken der det trengs.

Barn og unge skal være aktive deltakere i egne læringsprosesser, de skal utfordres og erfare nytten og gleden ved å løse stadig mer avanserte problemer og finne tilfredsstillende svar. (Meld. St. 19 (2015–2016))

Barnas medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jf. barnehageloven § 1 og § 3, Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr.1. Barna i Toppenhaug barnehage har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Personalet skal jevnlig gi barna mulighet til aktiv deltagelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet. For en toåring kan det handle om hvem som skal få skifte bleien hennes, mens en femåring vil ha meninger om hvilke tema som er interessante å jobbe med. Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår (Jf. Rammeplan for barnehagen).

Å ta barns medvirkning på alvor, forutsetter god kommunikasjon mellom barn, personal og foreldre. Personalet må være tilstedeværende og aktive i barns aktiviteter og lek. De voksne må også vise anerkjennelse for barnas undring, spørsmål og innspill, og vise at barnas initiativ blir tatt på alvor. Barna skal øves i å ta valg, men ikke få bestemme noe som kan få negative alvorlige konsekvenser. Så selv om flere barn synes det er greit å løpe på parkeringsplassen er det vi voksne som sier nei til dette og forklarer hvorfor.

Det psykososiale miljøet

I Rammeplanens verdigrunnlag står det:

«Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen».

Barnehagen skal bidra til barns trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing.

Alle barn skal ha gode relasjoner i lek. Hvert enkelt barn skal oppleve seg som viktig i barnegruppen. Relasjonene skal være gode både barn i mellom, og mellom barn og voksen.

Hvordan definere begrepene?

Sosial kompetanse er individets evne til å samspille med andre i ulike situasjoner.

Selvhevdelse er det å kunne ta initiativ i forhold til andre, og å kunne hevde egne meninger, ønsker og behov. Også å kunne stå i mot press er en viktig side ved selvhevdelse. for eksempel: det å synge/delta aktivt i samlingsstund, eller det å motsi når man er uenig. Vi ønsker at barnet skal kunne ta initiativ til lek, samtaler og felles aktiviteter.

Selvkontroll: er det å kunne utsette egne behov og ønsker i situasjoner som krever turtaking. Det handler om å kompromisse, samt det å takle konflikter/uenigheter for eksempel: det å kunne sette ord på uenighet i stedet for å gråte, hyle eller slå, eller det å greie å vente på sin tur når man skal vaske hender.

Lek, glede og humor er å kunne skille lek fra annen aktivitet, tolke lekesignaler og å la seg rive med. Å føle glede, greie å slappe av, spøke og ha det moro. Det å forstå lekesignalene, det å gå helt opp i leken for eksempel: barnet går inn i leken som mor/far for dukken, og oppleve seg selv som en annen.

Empati er det å kunne forstå hva andre føler og handle passende overfor dem. For eksempel: treåringen som henter tørkepapir til vennen som gråter.

Prososial atferd er det å aktivt vise positive holdninger, og gjøre noe frivillig med målsetting å være til nytte for andre. For eksempel: når fireåringen legger armen rundt toåringen som gråter og spør om hun trenger hjelp.

Den selvvalgte leken skal vises stor respekt, for i denne leken lærer barnet; selvhevdelse, selvkontroll, lek, glede humor empati og prososialadferd.

I vår praksis vil det si. Den voksen må være tilstede, være tydelig, høre på barnets synspunkter.

De voksne skal motivere barnet samtidig som det ikke skal stilles for høye krav. Barn kommer til barnehagen med ulike forutsetninger og erfaringer og de voksne skal møte barnet med utgangspunkt i dette.

De voksne må se hvert enkelt barns behov for støtte og veiledning i ulike situasjoner samtidig som det ivaretar barnegruppen som en helhet.

Språk

Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke og lytte, forstå og skape mening. Barnehagen skal anerkjenne og verdsette barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk herunder tegnspråk. (jfr Rammeplanen)

Personalet har ansvaret for å invitere barna med i språklige aktiviteter ut i fra barnets modning og ferdigheter. Det legges til rette for ulike og varierte aktiviteter slik at barna får erfaringer med språket som et kommunikasjonsmiddel og redskap for egne tanker og for å uttrykke egne meninger og følelser.

Veldig mye av tilegnelsen av språk foregår i her og nå situasjonene i hverdagen mellom barn - barn og barn - voksen. Dette skjer i måltidet, i sandkassa i lek med biler, spill av spill med mer.

I de ulike temaarbeidene jobbes det mye med språk i selve aktivitetene, gjennom litteratur, rim, regler, sanger og samtaler. Personalet bruker ofte konkrete, flanellograf eller bilder for å støtte språket i de mer formelle lærings situasjonene. Personalt følger med på barnas kommunikasjon og språk og fanger opp og støtter barn som har ulike former for kommunikasjonsvansker, som er lite språklig aktive, eller som har sen språkutvikling. (jf. Rammeplanen)

Likestilling og likeverd

Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn.

Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet.

Personalet må reflektere over sine egne holdninger for best mulig å kunne formidle og fremme likeverd og likestilling. (jf. Rammeplanen)

Barnehagen skal jobbe for å gi alle barn like muligheter og oppleve likeverd i barnehagen tross kjønn, interesser og forutsetninger. Personalet skal motivere barnet til å utforske ukjente aktiviteter og leker.

Fagområdene

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse (Jf. Rammeplanen)
Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter

Sju fagområder:

Kommunikasjon, språk og tekst
Kropp, bevegelse, mat og helse.
Kunst, kultur og kreativitet.
Natur, miljø og teknologi.
Antall, rom og form.
Etikk, religion og filosofi
Nærmiljø og samfunn

Kommunikasjon, språk og tekst

Mål: Barna skal kunne uttrykke sine følelser, tanker, meninger og erfaringer på ulike måter.

Bruke språket til å skape relasjoner, delta i lek og som redskap til å løse konflikter.

Videreutvikle sin begrepsforståelse og bruke et variert ordforråd

Barna skal bli kjent med lyder og rytmer i språket, bli fortrolig med tall- og bokstavsymboler, og bli kjent med bilder, bøker og media.

Dette skjer gjennom samtaler i hverdagssituasjoner som måltid, i garderoben og i andre aktiviteter som i lek, dramatisering, rollelek, sang, rim og regler. Fortelling av vitser og gåter, høytlesning av eventyr og andre historier. Verktøy som brukes er bokstaver, tall og ordbilder – barnestaving, lekeskriving (skriftspråkstimulering), «språksprell», «språkkofferter», flanellograf og digitale verktøy

Spesifikk språktrening for tospråklige/fremmedspråklige barn, og barn med språkvansker.

Kropp, bevegelse mat og helse

Mål: Positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring, gode erfaringer med varierte og allsidige bevegelser og utfordringer. Utvikling av kroppsbeherskelse, motorikk og rytme.

Gode erfaringer med friluftsliv og uteliv, til ulike årstider. Glede ved å bruke naturen.

Kunnskap om kroppen og forståelse og respekt for andres kropp. Få en begynnende forståelse for betydningen av sunt kosthold.

Barnehagen vil legge til rette for at barna skal få gode vaner under måltidene. Vi skal formidle om matens opprinnelse, hvordan den produseres og veien fra råprodukt til maten vi har i matpakkene våre.

Eksempel på metoder:

Gymlek i Helsethallen eller barnehagens tilfluktsrom med f.eks baller, hinderløype, sangleker eller regel-leker. Bevegelsesleker til musikk. Dans og rytmelek. Bevegelse i ulendt terreng. Finmotoriske aktiviteter som å male, tegne, klippe eller lime og forme i forskjellige materialer. Grovmotoriske aktiviteter som å klatre, løpe, sykle, huske, hoppe tau, bygge med klosser osv. Hvile, ivareta hygien og bruke god tid ved måltidet.

Kunst, kultur og kreativitet

Mål: Barna skal få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former.

Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid. Barna skal få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former, organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon. I barnehagen skal barna støttes i å være aktive og skape egne kunstneriske og kulturelle uttrykk. Barnehagen skal legge til rette for samhørighet og kreativitet ved å bidra til at barna får være sammen om å oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk. (Jf.

Rammeplanen for barnehagen)

Natur, miljø og teknologi

Mål: Fremme forståelse for naturens egenart og vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling.

Toppenhaug barnehage skal legge til rette for mangfoldige naturopplevelser og bruke naturen som arena for lek, undring og læring. Vi skal la barna få utforske og eksperimentere med teknologi og la dem undre seg over naturfenomener. Reflektere med barna om at deres valg og handlinger kan påvirke situasjonen både for dem selv og andre.

Antall, rom og form

Mål: Barna skal oppdage, utforske og skape strukturer og begynne å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet. (Jf. Rammeplan for barnehagen).

Vi skal undre oss sammen med barna over matematiske sammenhenger. Vi skal også øve på matematiske begreper som kvadrat og sirkel. Leke og eksperimentere med tall, mengde og telling. Bruke kroppen og sansene til å utvikle romforståelse.

Sammen med barna vil personalet utforske og undre seg over matematikkens verden: telle kopper, dager i uken og alt som telles kan! Sortere leker: -klosser i antall, etter størrelser og

form eller egenskap. Benytte ”riktige” begreper: kvadrat, rektangel, sirkel og benytte naturmaterialer.

Etikk, religion og filosofi

Mål: Skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett.

Personalet skal bidra til å utvikle barnas toleranse, interesse og respekt for hverandre og for mennesker med ulik kulturell, religiøs eller livssynsmessig tilhørighet (Rammeplan for barnehagen) Personalet skal også være gode rollemodeller og formidle fortellinger og skape rom for barnas opplevelser, samtaler, erfaringer og tanker om religion, livssyn, etikk og eksistensielle temaer.

Nærmiljø og samfunn

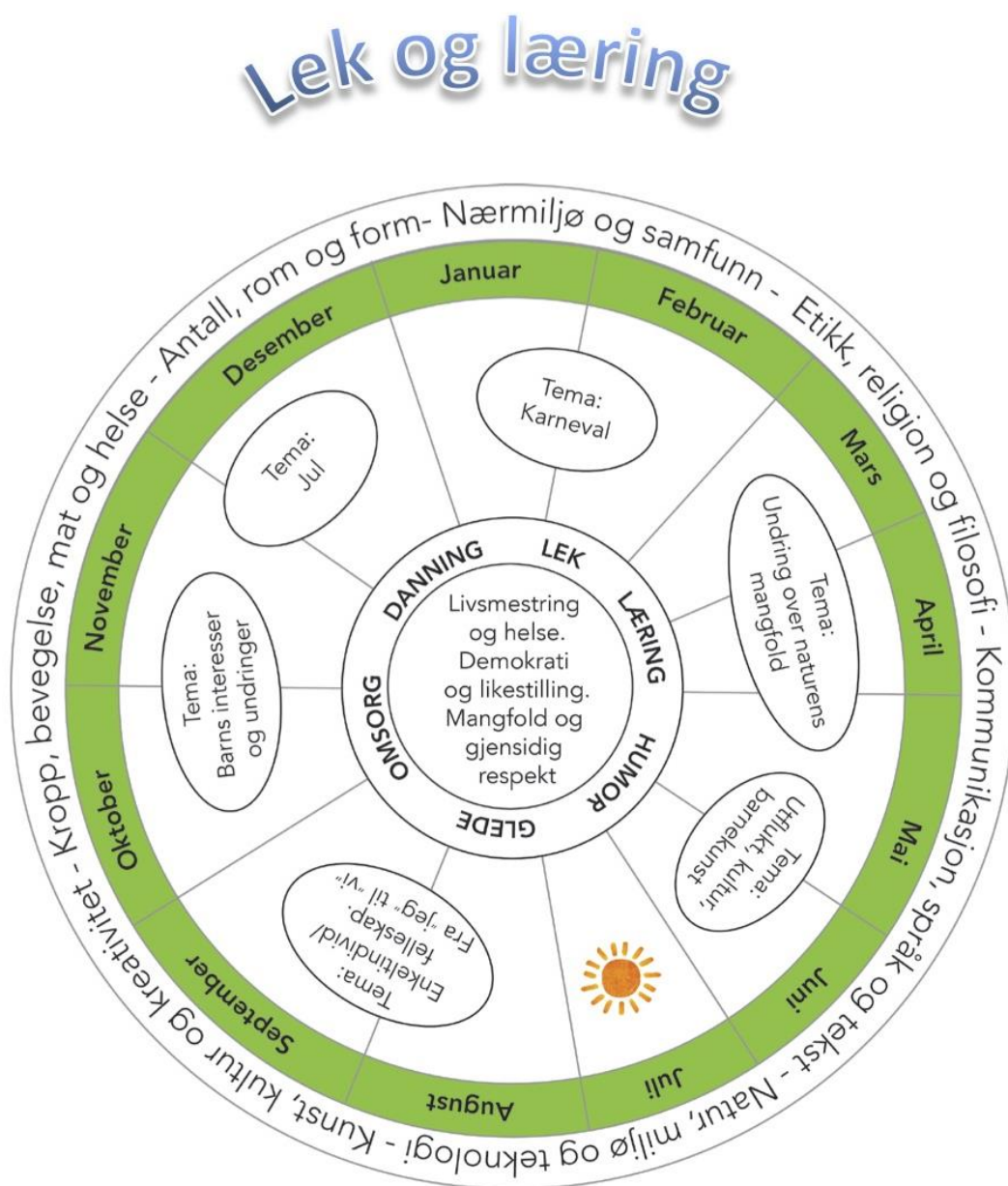
Mål: Barna skal gjennom utforsking, opplevelser og erfaringer bli kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden.

Barnehagen skal bidra til kunnskap om og erfaring med lokale tradisjoner, samfunnsinstitusjoner og yrker slik at barna kan oppleve tilhørighet til nærmiljøet. Kulturelt mangfold, ulike levevis og ulike familieformer er en del av fagområdet. Gjennom lek og varierte aktiviteter skal barna få erfaring med å lytte, forhandle og diskutere og få begynnende kjennskap til menneskerettighetene. (Jf. Rammeplan for barnehagen) I Toppenhaug barnehage vil det si at barna får oppleve nærmiljøet/Bærums verk, turer til barnas hjem, se på elven Lomma, mate ender på Verket, besøke «låven» til jul og hoppe i høyet. Besøke de gamle arbeiderboligene og se på de gamle husene for øvrig. Andre kulturelle tradisjoner vil også være på dagsorden. Vi vil også ha fokus på samer og andre minoriteter. Vi markerer samenes nasjonaldag 6. februar. Da vil vi bl.a. fortelle eventyr, bli kjent med det samiske flagget, lytte til samisk musikk og fokusere på samenes tradisjoner.

Barnehagens årshjul

Barnehagens pedagogiske hjul billedlig gjør «Lov om barnehager» og «Rammeplan for barnehagen». Samtidig som det gjenspeiler Toppenhaug barnehages pedagogiske virksomhet i hverdagen. Barnehagens virksomhet bygger på et helhetlig læringssyn. Alle områdene i sirkelen gjenspeiler seg i alt vi gjør i hverdagssituasjoner og i planlagte aktiviteter med barna. De innerste sirkelene er grunnsteinene i vår virksomhet.

Bærum kommunes satsingsområder for perioden 2015-18

- Lekens betydning for barns utvikling
- Arbeid mot mobbing
- Realfag – undring og glede knyttet til matematikk og naturfag

Eksempel på hvordan årshjulet brukes

Tema: Eventyr og fortellinger

De tre Bukkene Bruse (Asbjørnsens og Moes folkeeventyr)

I Rammeplan for barnehagen har vi ulike fagområder. Her gir vi en oversikt over fagområdene og ulike metoder som blir berørt i temaet Eventyr og fortellinger – De tre Bukkene Bruse.

Hovedmål:

Kjennskap til Norske folkeeventyr
Kjennskap til oppbygging av ett eventyr/en historie
Felles opplevelse for barnegruppen

Kommunikasjon, språk og tekst

Metode:
Fortelle eventyret
Lese Eventyret
Bruke konkrete; gjenkjennbare og late som figurer
Dramatiserer eventyret for barna og med barna

Kropp, bevegelse, mat og helse

Metode:
Bruke kroppen og seg selv til å leke eventyret.
Tegne/fargelegge
Male (individuelle arbeider og arbeider i fellesskap)
Undre seg over hva bukkene skulle spise når de kom fram til setra?

Kunst, kultur og kreativitet

Metode
Tegne /fargelegge
Forming
Bruke fantasien for å gjengi eventyret via forming, teater mm
Formidling av norske folkeeventyr

Natur, miljø og teknologi

Metode:
Ut i skogen og finne ett sted der du kan gjenkjenne eventyrets historie
Dramatisere eventyret i skogen
Bruke ulikt materiale i forming til å lage eventyret tredimensjonalt (individuelle arbeider og arbeider i fellesskap)

Teknikk i å bruke ulikt formingsmaterieil
Bygge en bro

Antall, rom og form

Metode

Mengde/antall

Begrepsinnlæring; Minst, mellom, størst, først, sist, bak, foran osv

Etikk, religion og filosofi

Metode:

Undring rundt det å være redd, sint

Undring rundt hva som skjer med trollet

Nærmiljø og samfunn

Metode:

Turer i nærmiljøet/Kulturarv

Grupper - Fellesskap

Barnehagen har en fast dags- og ukerytme på begge husene. De avdelingene som har de yngste barna tilpasser dagen ut i fra barnas behov. Det organiseres små leke/aktivitetsgrupper på hver avdeling i løpet av uka, og grupper på tvers av avdelingene. En dag i uka er satt av til utedag.

De barna som har sitt siste år i barnehagen møtes på tvers av husene for å bli bedre kjent før skolestart.

Leder ved hver avdeling skriver et månedsbrev der man tar et tilbakeblikk på hva som har skjedd den siste måneden og hvilke planer avdelingen har for den neste måneden. I dette brevet blir fokusområder beskrevet.

Kulturarena

Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap. (Barnehageloven § 2 Barnehagens innhold)

Vi ønsker at barna skal bli kjent med ulike tradisjoner og høytider. Vi skal formidle tradisjonsleker og bruke kulturelle arenaer i kommunen aktivt. Vi feirer karneval, drar på tur til biblioteket eller Sæteren gård. Vi går tur til Bærums verk og ser på skulpturene og fossen. I løpet av året har vi også flere tradisjoner i forbindelse med høytider og merkedager, både med og uten foreldre. Dette er dager som ivaretar samhold og fellesskap i barnehagen. Vi opplever at barn, foreldre og personalet setter stor pris på disse arrangementene.

Overganger

Når barnet begynner i barnehagen.

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Toppenhaug barnehagen har beskrevet barnets oppstart i dokumentet «Informasjon til nye foreldre»

Overganger innad i barnehagen.

Overganger skjer også innad i barnehagen. Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barn og personalet når de bytter barnegruppe/avdeling.

Overgang til ny barnehage

Barnehagen følger da Bærum kommune sine overgangsrutiner når barn skal bytte barnehage.

- Overføringsskjema benyttes til overføring av informasjon mellom barnehager.

Overgang mellom barnehage og skole.

Bærum kommune har utarbeidet rutiner for helhetlig opplæringsløp (HOL 2012) -

<https://www.baerum.kommune.no/globalassets/tjenester/skole/kvalitet/overgangsrutiner-versjon-2-april-2015-pdf.pdf>. Disse beskriver overgangen fra barnehagen til skole, fra

barneskole til ungdomsskole og fra ungdomsskole til den videregående skole. Barnehagen samarbeider med skolene barna sogner til, dette for å sikre best mulig overgang for skolestartere.

- Personalet i barnehagen tar ansvar for at barna får besøkt sin skole forutsatt at denne ligger i Bærum kommune.
- Overføringsskjema benyttes til overføring av informasjon fra barnehage til grunnskole.

Toppenhaug barnehage består av to hus. De fleste barna begynner på samme skole. Vi organiserer det derfor slik at barna fra begge hus møtes flere ganger for å bli kjent før skolestart.

Samarbeid med barnas hjem

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling, jf. barnehageloven § 1. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene

og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling. Samarbeidet skal sikre at foreldrene får medvirke til den individuelle tilretteleggingen av tilbudet. (jf Rammeplanen). Den individuelle tilretteleggingen må alltid ses i sammenheng med barnegruppen og de rammer barnehagen har til rådighet.

Både foreldrene og personalet må forholde seg til at barnehagen har et samfunnsmandat og verdigrunnlag som det er barnehagens oppgave å forvalte. (Jf. Rammeplanen.)

Samarbeid mellom foreldrene og personalet er en av de viktigste faktorene for å gi barna et godt og riktig tilbud i barnehagen.

Ved oppstart i barnehagen får alle en tilvennings/oppstart samtale. Senere tilbys foreldre minimum to samtaler per år. Samtalene skal sikre gjensidig informasjon om barnets utvikling mellom foreldre og personalet.

Alle foreldre oppfordres til å evaluere opplegg og planer gjennom brukerundersøkelser, - kommunalt og internt.

Den daglige bringe- og hentesituasjonen gir foreldre anledning til å samarbeide med personalet om barnets tilbud i barnehagen og dagsaktuelle behov.

Barnehagens Samarbeidsutvalg (SU) etableres hver høst og er sammensatt av to foreldrerepresentant og to personalrepresentanter. Utvalget sikrer samarbeidet mellom foreldre og ansatte, og behandler saker av betydning for barnehagen og dens brukere. Foreldrene kan melde saker til SU gjennom hele året.

Barnehagens Arbeidsutvalg (AU) består av representanter fra alle avdelinger. Utvalget ivaretar barnehagens tradisjoner og arrangementer. Det er utarbeidet egen prosedyreperm for oppgaver til utvalget.

Dokumentasjon og vurdering

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes. Den enkelte barnehage står fritt til å velge metoder og omfang ut fra lokale forutsetninger og behov. Gjennomføringen av planene må være så fleksibel at det er rom for spontanitet og barns medvirkning. Barnehagens styrer har et særlig ansvar for å iverksette og lede barnehagens arbeid med planlegging, dokumentasjon og vurdering. Pedagogisk leder har ansvar for planlegging, dokumentasjon og vurdering av arbeidet i barnegruppen han/hun har ansvar for («gammel rammeplan»).

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og

rammeplanen. Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen.

Foreldrene vil oppleve dokumentasjon gjennom bl.a. årsplan, månedsplan, månedsrapport, bilder, observasjonsmateriale og annet. Barnehagen baserer sitt arbeid og sine planer på systematisk vurdering gjennom året. Disse vurderingene er med på å prege årsplanen og husene/avdelingene sine planer for neste barnehageår.

Barnehagen har fem planleggingsdager og mellom 6 og 8 personalmøter per år. På disse dagene/møtene blir vurderinger gjennomgått og planer vedtatt.

Barnegruppens- og enkeltbarns trivsel og allsidige utvikling skal kontinuerlig vurderes.

Metoder som benyttes i forhold til dette er bl.a.;

- Barneintervju hvor barnet får åpne spørsmål og mulighet til å si noe om sine opplevelser på tomannshånd med en voksen.
- Foreldersamtaler hvor foreldre har mulighet til å fremme egne tanker, ønsker og vurderinger.

Foreldrene skal gi skriftlig samtykke til eventuell formell observasjon av enkeltbarnet.

Plan for kompetanseutvikling

Som pedagogisk samfunnsinstitusjon må barnehagen være i endring og utvikling. Barnehagen skal være en lærende organisasjon slik at den er rustet til å møte nye krav og utfordringer. Kvalitetsutvikling i barnehagen innebærer en stadig utvikling av personalets kompetanse (Jf. Rammeplan).

Kompetanseplan for personalet 2015-2018

Område	Kompetanseheving gjennom
Lekens betydning for barns utvikling	Foredrag om: <ul style="list-style-type: none"> • Foredrag om lek (oktober 2017) • Lek og vennskap Diskusjon og refleksjon på: ledermøter, avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager
Barnehagen som helsefremmende og forebyggende arena	Foredrag om <ul style="list-style-type: none"> • Mobbing /barns psykososiale miljø med - Smedsplass, Flack, Helgesen og Roland • Systematisk observasjon- Smedsplass • Trygghetssirkelen (Cos) - Torsteinsson Diskusjon og refleksjon om disse temaer vil foregå på; ledermøter, avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager.
Realfag	Foredrag om <ul style="list-style-type: none"> • Praktisk matte ute, opplæring av og bruk av mattesekken – Nicolaisen • Tall og tallforståelse- prosjekt
Ny Rammeplan	Implementering av ny rammeplan og Kvalitetsplanen for Bærum kommune. <ul style="list-style-type: none"> • Diskusjon og refleksjon på: ledermøter, avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager • Kurs ved Nina Nakling. Tema: «Vi har en plan!» sammen med de andre barnehagene i Bærums Verk nettverk. (september 2017)

Tverrfaglig samarbeid

Det er viktig med et godt samarbeid med instanser som PPT, barneverntjenesten og helsetjenester for barn og unge slik at barnet mottar et treffsikkert og helhetlig tilbud, og for å få til så gode tiltak som mulig i barnehagen. Alle samarbeidende parter har et selvstendig ansvar for at de ulike tiltakene som barnet mottar er godt koordinert. Tverrfaglighet og helhetlig tenkning er derfor svært sentralt for de som arbeider i barnehagen (barnehagemeldingen, s. 24). «Tidlig innsatsteam» er et ambulerende team i Bærum, som består av barnehagen, PP-tjenesten, barnevern og helsetjenester, hvor foreldre kan få drøftet sin sak tverrfaglig.

For å sikre en helhetlig ivaretagelse av barn og foreldre samarbeider vi med en rekke etater bl.a.:

- Pedagogisk, psykologisk tjeneste (PPT)
- Helsestasjonene
- Grunnskolene i nærmiljøet
- Barnevernstjenesten
- Psykisk helsetjeneste for barn og unge - PSBU
- Fysioterapeut
- Haug skole og lekotek
- BUP (barne og ungdomspsykiatrien)
- Språksenteret – Bærum kommune
- «Tidlig innsatsteam»

